

Havo is geen optie

Wilt u op de hoogte worden gehouden van de boeken van uitgeverij Artemis & co? Meldt u zich dan aan voor de nieuwsbrief via onze website www.uitgeverijartemis.nl

Martje van der Brug

HAVO IS GEEN OPTIE

Artemis & co

ISBN 978 90 472 0412 1
© 2013 Martje van der Brug
Omslagontwerp b'IJ Barbara
Omslagfotografie © Pytr de Vrys
Foto auteur © Pytr de Vrys

Verspreiding voor België:
Veen Bosch & Keuning uitgevers n.v., Antwerpen

Er zijn meer slechte ouders dan slechte kinderen

– Jean de Boisson

$$G = \frac{\sum_{n=1}^{\infty} W(E_n)}{V}$$

Nu ze haar besluit genomen heeft, wil ze zo snel mogelijk weg. Maar zo gemakkelijk is dat niet. Langzaam laat ze de koppeling opkomen, stapvoets schuift ze over het asfalt. Het lijkt wel of iedereen naar het oosten wil.

Ze leunt tegen de hoofdsteen. Wat heeft ze dit jaar veel geleerd. De belangrijkste les is wel dat er een wiskundige formule is voor geluk: de som van de waardering van je ervaringen, gedeeld door je verwachtingen. Uit deze formule volgt dat het verlagen van je verwachtingen de hoogste prioriteit heeft.

Verwachtingen bijstellen, dat zouden al die ouders ook eens moeten doen. Dan vielen er geen doden en kwam er geen schandaal. Jenneke zucht en steekt een dropje in haar mond. Het verkeer staat muurvast. Alleen één motorrijder slaagt erin om verder te komen, behendig slingerend tussen de stilstaande auto's. Ze staart hem na. Hoe heeft ze zich zo kunnen vergissen?

Is ze medeschuldig als ze zwijgt over wat ze weet? Misschien is geluk ook: een slecht geheugen ontwikkelen zodat je negatieve ervaringen kunt uitwissen. Als ze straks thuis is, gaat ze proberen Berkheij te vergeten.

SEPTEMBER

Jenneke schakelde terug en draaide het terrein van het Waterland College op. Ze parkeerde naast een zwerm van honderden Vespa-scooters, het chroom blikkerde in haar ogen. Ze sloot haar auto, met alle bagage, zorgvuldig af. Daarna liep ze schoorvoetend naar het gebouw dat als een fort achter de bomen opdoemde. De gefilterde zomerzon maakte vlekken op de tegels van het plein. Het nieuwe schooljaar was net vier dagen oud.

De rector was een lange man met grijze krullen en een smetteloos pak. Hij pakte haar hand en keek haar onderzoekend aan. 'Jenneke Wissink? Geldens, Willem Geldens. Fijn dat je er bent.' Hij gebaarde haar plaats te nemen in een diepe stoel bij het raam. Nadat hij koffie had ingeschonken, ging hij tegenover haar zitten en vlijde een been over het andere. Zijn sokken hadden exact dezelfde rode kleur als zijn das. De cognackleurige schoenen glansden als de scooters buiten.

Geldens wipte met zijn slanke linkervoet. 'Wat goed dat je zo snel kon komen. Luister, dit is natuurlijk geen gewoon sollicitatiegesprek. Ik weet me geen raad met mijn eindexamenklassen en als je hier wilt komen werken, maak je me heel gelukkig.'

'Wilt u niet eerst iets meer over mij weten?' Ze vouwde haar vin-

gers onder haar handen, zodat hij haar afgekloven nagels niet zou zien. ‘Mijn goede en slechte eigenschappen en zo?’

‘Je, Jenneke. Je. Op het Waterland tutoyeren we elkaar. Jouw goede eigenschappen zijn dat je een briljant natuurkundige bent en volgens mijn vriend Carel uitstekend werkgroepen leidt. Onder deze omstandigheden is dat meer dan genoeg. Dat je niet uit Berkheij komt,’ hij bekeek haar van top tot teen, ‘dat is totaal niet belangrijk, zeg.’

Jenneke vergat haar nagels en streek over de kleurige applicaties op haar rok. Wat was er niet goed aan haar verschijning? Ze had zich juist zo netjes aangekleed voor deze kennismaking. ‘Om hoeveel klassen gaat het precies?’

‘Dries Mandemakers heeft twee derde, twee vijfde en twee zesde klassen. Allemaal vwo.’

Ze bekeek het lesrooster dat de rector haar toeschoof. Twintig uur per week. Geen lange werkdagen, en woensdag vrij. Genoeg tijd om na te denken.

Geldens kuchte. ‘Eh, even praktisch: we hebben pas dit weekend gehoord dat Dries niet terugkomt. De leerlingen hebben de eerste schoolweek dus geen natuurkunde gehad. Kun je blijven en morgen beginnen?’

‘Als ik ergens kan overnachten. Carel had me al gezegd dat ik een koffer moest meebrengen. Ik kan in het weekend terug om meer spullen te halen.’

‘Perfect! Wat een held, die Carel. Die stuur ik een kistje wijn, dat heeft hij wel verdiend. Ik heb al woonruimte voor je gevonden. Verderop aan de Laan. Ik denk dat je tevreden zult zijn met het arrangement. De familie De Larrey heeft een koetshuis, waar je het hele schooljaar mag wonen.’

Nu niet te enthousiast doen. ‘Dat lijkt me prima,’ zei ze.

‘Geloof me, het is heel bijzonder.’ De rector schraapte zijn keel. ‘Jenneke, Berkheij is geen normaal dorp. En het Waterland

College is geen normale school. Ik begrijp van Carel dat je in Losser bent opgegroeid. Dat geeft niks, ik kom zelf uit Zwolle, al is dat toch weer wat anders. Godzijdank heb je geen Twents accent. Daarmee zou je het hier niet redden.’ De rector nipte van zijn koffie. Zijn adamsappel schoot als een hete aardappel op en neer. ‘Sommige mensen noemen dit een eliteschool. Ik zeg: dit is de school waar leren leuk is! We hebben geen taalachterstand, geen metaaldetectoren, geen criminaliteit. De leerlingen kunnen hun energie kwijt op de tennisbaan en het hockeyveld. En onze resultaten zijn meer dan uitstekend. Gelukkig maar, want we ondervinden steeds meer concurrentie van andere scholen. Maar kom, we gaan naar de docentenkamer en daarna breng ik je naar Boschhuizen. Morgen begin je meteen het eerste uur.’

Jenneke beende achter Willem Geldens aan door een lange, donkere corridor. ‘Berlage,’ zei hij. ‘Schitterend natuurlijk. Alleen lastig dat we niets mogen veranderen. Monumentenzorg houdt iedere modernisering tegen.’ Aan het einde van de gang opende hij een hoge deur. De docentenkamer was onverwacht licht. Bij het raam, aan een lange tafel, zaten haar toekomstige collega’s te werken. Het enige geluid kwam van twee vrouwen die op een rode hoekbank theedronken en lachten.

De rector kuchte. ‘Mensen, dit is Jenneke Wissink, die zo goed is om onze Dries tijdens zijn ziekte te vervangen.’

Jenneke voelde van alle kanten kritische ogen op zich gericht. Ze blies een pluk haar uit haar ogen en streek weer over de kleurige cirkels op haar rok. Vanmorgen had ze hem nog erg geschikt gevonden, maar nu stak hij lawaaierig af bij de natureltinten van de vrouwen op de bank.

Een donkerharige veertiger, van top tot teen in beige gekleed, greep haar hand. ‘Hallo, ik ben Clara Schmidt. Ik geef economie

en ik ben afdelingsleider van 6 vwo, dus wij gaan veel samenwerken.’ Ze had aardige, bruine ogen.

De ander was een artistiek type in een grijs-wit jurkje. ‘Ik ben Esmée Jacobi...’ Haar opvallende zilveren armbanden rinkelden toen ze Jennekes hand pakte. ‘Ik geef tekenen en kunstgeschiedenis. Welkom op school.’

Jenneke schudde nog meer handen maar vergat onmiddellijk de bijbehorende namen. Wat overheerste was de gedachte dat ze dit weekend andere kleren en haar strijkijzer uit Enschede moest meenemen.

De rector leidde haar door de openslaande deuren naar buiten, waar twee mannen op een tuinbank zaten te praten. ‘Frits, hier is onze reddende engel,’ zei hij tegen een kleine spierbundel met felle donkere ogen. Zijn gezicht was pokdalig als zandsteen, zwarte haren krulden in zijn nek. ‘Jenneke, dit is Frits Bintman, onze wiskundedocent in de bovenbouw.’ Ze stak weer haar hand uit.

‘En dit is Berndt Suermondt, docent Nederlands.’

De magere, gegroefde man keek haar onderzoekend aan. ‘Ah, de gefnuikte promovenda. Dus jij komt het nu hier proberen?’

De rector fronste zijn wenkbrauwen. ‘Het is een groot geluk voor de school dat Jenneke bij ons wil komen werken, Suermondt. Jij had die lessen niet kunnen overnemen.’

Ze zag Suermondt en Bintman een blik van verstandhouding wisselen. De rector sprak onverstoorbaar door. ‘Frits, wil jij zo goed zijn om Jenneke haar lokaal te laten zien?’

De wiskundedocent liep met veerkrachtige stappen de brede trap op. Ze moest zich inspannen om hem bij te houden.

‘Er brak echt paniek uit toen we hoorden dat Dries leukemie heeft,’ zei Bintman. ‘Het is vreselijk voor hem, dat staat natuurlijk voorop. Maar we hebben ook vijftig niet al te snuggere zesdeklas-

sers met natuurkunde in hun pakket. Dat zootje moet door het examen worden gesleept. Het probleem is dat veel leerlingen exacte vakken kiezen terwijl ze er onvoldoende aanleg voor hebben. Onder druk van de ouders hè, je kent dat wel.'

'Dat ken ik helemaal niet.'

'Nou, wen daar maar aan. Op deze school zitten veel leerlingen boven hun macht op het vwo. De ouders zijn te rijk om het toe te geven. En dat mogen wij als docenten oplossen. Het is ieder jaar weer een gevecht. Kijk, hier is je lokaal.'

Bintman opende de deur naar een stemmige ruimte met een hoog plafond. Achterin stond een vitrinekast van museumformaat, propvol instrumenten. Aan de muur hingen affiches van Albert Einstein met uitgestoken tong en Stephen Hawking voor een sterrenhemel. 'Dries heeft het keurig achtergelaten.' Hij pakte de schoolboeken die op het bureau lagen. 'Alsjeblieft, kun je je vanavond inlezen. En dit is het jaarprogramma. De stof is natuurlijk gesneden koek voor jou.'

De bel, een harde zoemtoon, maakte verder praten onmogelijk. Toen het weer stil was, zei hij: 'Als je vragen hebt, kom je maar naar me toe, ik werk hier al twintig jaar. Dries en ik namen weleens een les van elkaar over, ik weet wel zo'n beetje wat de bedoeling is met natuurkunde.' Hij staarde haar aan. 'Wat heb jij eigenlijk voor ervaring? Niet dat we eisen kunnen stellen natuurlijk...'

Jenneke aarzelde. 'Ik heb werkgroepen geleid. Eerste- en tweedejaars studenten.'

'Totaal irrelevant,' zei Bintman. 'Op de universiteit zijn studenten gemotiveerd, die hebben een studie gekozen omdat ze er aanleg voor hebben. Neem ik aan. Wat je hier tegenover je krijgt, is op een enkele uitzondering na, gênant. De meeste leerlingen zijn dom, of lui. Of allebei. En verschrikkelijk verwend. Dan red je het niet met de exacte vakken, hè. De leerlingen hebben de

schuld, maar de school krijgt de schuld.'

'Als je dat zo erg vindt, kun je toch weggaan? Dat heb ik ook gedaan.' Al wist ze best dat Carel Dirckx, haar promotor, de knoop had doorgehakt.

'Hoe heeft Geldens jou eigenlijk gestrikt om hier te komen werken?' vroeg Bintman. 'Hoe zit dat met jouw proefschrift? Is het afgekeurd?'

Ze was niet van plan om deze onbekende collega meteen over haar mislukte onderzoek te vertellen. 'Ik wilde een tijdje wat anders. Toen ik gisteren van deze baan hoorde, leek het me een mooie kans om er een jaar tussenuit te gaan.' Zo. Een deel van de waarheid is ook de waarheid.

Bintman krabbelde aan zijn oor. 'Ik vraag me af of lesgeven aan deze blagen een verbetering is. Niet om je te ontmoedigen, hoor, maar dat is mijn mening.'

'Fijn dat je me wilt helpen. Zullen we teruggaan naar de rector? Hij brengt me naar de familie De Larrey.'

'Zo! Naar Boschhuizen! Je gaat me toch niet vertellen dat je bij E-li-sa-beth,' hij sprak de naam overdreven geaffecteerd uit, 'op kamers gaat? Ze is vreselijk deftig.'

Jenneke trok nog eens aan haar rok. 'Ik mag in het koetshuis wonen. Schijnt hier in de straat te zijn.'

'Het landgoed grenst aan het Waterland. Een feodaal zootje, als je 't mij vraagt.'

Bintman liet nog even zijn eigen lokaal zien, recht tegenover het hare. Daarna liepen ze via een andere trap naar beneden en rechtsaf door een brede gang met aan de ene kant ramen en aan de andere kant een buffet.

'Dit is de soepgang,' zei hij. 'Hier is in de pauze van alles te koop: broodjes, koffie, fruit. Allang geen soep meer trouwens, dat gaf veel te veel geknoei.' De soepgang kwam uit op de centrale hal. Voor de deur van de kamer van de rector zei hij: 'Een gratis ad-

vies voor een goede start. Zorg dat je morgen vroeg in je lokaal bent. Het opstarten van de computers duurt hier eindeloos. En als je de leerlingen in de klas opwacht, krijg je ze makkelijker onder controle.'

'Doe ik,' zei Jenneke. Dat zou nog wat worden.

'En laat je niet tutoyeren,' zei Bintman nog, terwijl hij de deur voor haar openzwaaide.

Willem Geldens stond op van zijn bureaustoel, draaide zijn kasten op slot en pakte een ouderwetse schooltas uit de vensterbank. Cognackleurig, net als zijn schoenen. 'Kom, we gaan naar je nieuwe huisbaas,' zei hij opgewekt. 'Ik rijd met je mee en loop wel terug.'

Op het voorplein stonden nog maar weinig Vespa's. Jenneke stapte in haar auto en reikte haastig naar rechts om het portier voor hem te ontgrendelen. In de gauwigheid griste ze de zak drop van de bijrijdersstoel. De rector stapte in en plaatste zijn elegante schoenen op een tapijt van bananenschillen en cellofaan. Hij deed alsof het de gewoonste zaak van de wereld was. Dat was het ook, hield Jenneke zichzelf voor. Ze ging zich hier niet gek laten maken. Geldens leek in elk geval een vriendelijke man.

De rector leidde haar linksom het schoolterrein af en na een kilometer weer links door een hoge stenen poort. 'Daar is je koets-huis,' wees hij toen ze een lieflijk gebouwtje passeerden. 'Maar we gaan nu eerst naar het grote huis.'

Boschhuyzen lag aan het einde van een statige oprijlaan, honderden meters van de weg. Op het voorplein stonden vier bemoeste rode beuken, als schildwachten. Jenneke schatte dat de bakstenen gevel van het huis wel dertig meter breed was.

'Zeventiende eeuw,' beantwoordde Geldens haar onuitgesproken vraag. 'Gebouwd op middeleeuwse fundamenten. Altijd bewoond geweest door het geslacht De Larrey.'

Hij liet Jenneke links van het huis parkeren, naast twee met modder bespatte Volvo's die nogal contrasteerden met de strak onderhouden tuin. Ze waadde achter hem aan door het grind naar het bordes.

Zodra de voordeur openging, sprongen twee chocoladekleurige labradors blaffend op hen af. Waarom zaten de honden niet in de kennel? Bij haar ouders mochten ze alleen 's nachts los rondlopen. Deze beesten buitelden om haar heen. De grootste dook meteen onder haar rok. Ze duwde het dier van zich af.

'Pepper, Cartouche, down!' De vrouw op het bordes droeg paardrijklere. Tegen de achtergrond van de zwartgroene dubbele voordeur leek ze niet groot, maar toen Jenneke de treden had beklommen en naast de reusachtige lantarens stond, ontdekte ze dat haar gastvrouw langer was dan zijzelf. Ze voelde zich nog kleiner worden.

Willem Geldens deed druk. 'Elisabeth! Goed je te zien! Mag ik onze nieuwe natuurkundedocent aan je voorstellen? Jenneke, maak kennis met Elisabeth de Larrey. Elisabeth is niet alleen moeder van twee leerlingen, maar ook lid van onze ouderraad. En oud-leerling bovendien.'

'Welkom op Boschhuizen, Jenneke,' zei Elisabeth. Ze keek haar even aan en liet snel haar hand los. 'Die honden! Cartouche! Pepper, naar binnen!' Ze schoof de dieren over de drempel. 'Down, jongens, down!' Daarop leidde ze de rector en Jenneke de hal in.

Er lag een marmeren vloer als een schaatsbaan. Aan weerszijden stonden zuilen met borstbeelden. Waren dit Romeinse keizers of lang begraven De Larreys? In het trappenhuis zag Jenneke een vaandel met een familiewapen. De kleuren waren verschooten, de randen gerafeld. Niet te geloven dat er echt mensen waren die zo woonden.

Elisabeth de Larrey stapte over de glanzende vloer naar de

overkant. In de hoek, naast een roestig harnas, opende ze een houten deur. De keuken van Boschhuizen was bijna even groot als de hal.

‘Asseyez-vous,’ wees ze naar twee uitgezakte banken bij de tuindeuren. De honden zagen hun kans schoon en probeerden ook naar binnen te glippen. ‘Cartouche! Pepper! Eruit jullie!’ Elisabeth duwde ze terug naar de hal, die blijkbaar als kennel fungeerde. Toen pakte ze een fles witte wijn uit de ijskast. ‘Ach Willem, wees een engel en onthoofd deze fles voor me.’

De muren, de balken van het plafond en de servieskasten waren maisgeel geschilderd. De gordijnen en de banken hadden de kleur van natte bloempotten. Prenten van paarden en honden hingen naast en boven elkaar. Onder de schouw met Delfts blauwe borden stond een fornuis als een locomotief, compleet met koperbeslag. Rond de verweerde eettafel stonden tien stoelen, ook in die bloempotkleur. Het was stijlvol, maar ook gezellig.

Terwijl de rector met de kurkentrekker in de weer ging, zette Elisabeth drie glazen en een schaalje olijven neer en ging op de bank tegenover Jenneke en Geldens zitten. Van dichtbij was haar beige rijbroek een beetje groezelig en aan de zolen van haar paardrijlaarzen kleefden stukjes stro. Ze had de mouwen van haar overhemd losjes opgestroopt; in haar oren staken parels. De combinatie was ontegenzeggelijk chic.

‘Cheers, Jenneke. We zijn erg blij met jouw komst.’ Elisabeth articuleerde nadrukkelijk en rekte alle klinkers. Ze was nog net geen vijftig, schatte Jenneke. ‘Willem zat met zijn handen in het haar, en wij ook. Onze Dirk doet eindexamen dit jaar. Heb je het koetshuis gezien? Je kunt er zo in. Wally en ik hebben er jaren gewoond, tot maman eindelijk overleed. Het is een beetje oud, maar dat is alles hier.’

‘Ik heb een flat in Enschede, boven de drogist,’ zei Jenneke. ‘Een koetshuis lijkt me geweldig.’ Ze keek door de tuindeuren

naar buiten. Gras, veel gras. Op de voorgrond glansde een immense vijver. Verderop begon het bos.

‘Ik hoop dat je je hier thuis zult voelen. Ik moet je zeggen dat ik het héél prettig vind dat jij dit jaar in het koetshuis komt wonen. De jongens wilden er een bar in maken. Dat geeft natuurlijk alleen maar gelazer. Veel beter om er een docent in te zetten.’

Een drankkeet in een koetshuis. Jenneke nam een slok wijn. Die jongens zouden vast niet blij zijn met haar komst.

‘Eet je vanavond bij ons? Wally wil je graag ontmoeten en Dirk en Philip ook. Ik maak coq au vin, daar is iedereen hier gek op.’

‘Ik ga maar weer eens.’ De rector had zijn glas razendsnel leeggedronken. ‘Ik moet nog negen holes lopen met Arent van Huisduijnen.’ Hij nam afscheid en opende de deur naar het voorgeborchte. De labradors kwamen direct weer de keuken ingesprongen. Elisabeth sleepte ze aan hun halsband terug naar de hal. Toen Geldens vertrokken was en de honden achter de deur stonden te blaffen, ging ze weer tegenover haar zitten.

‘Rijd je vaak?’ vroeg Jenneke, met een blik op Elisabeths kleding.

‘Elke dag. Vroeger reed ik eventing wedstrijden, maar daar ben ik mee gestopt nadat ik een paar keer lelijk gevallen was. Nu rijd ik alleen nog voor mijn plezier. Ik jaag. Een sensationele sport, maar je moet er wel voor in conditie zijn. En de paarden ook. Daarom moeten we veel trainen.’

‘Op het land van mijn vader wordt ook gejaagd,’ zei Jenneke. ‘In de winter, als het braak ligt.’ Als kind was ze gefascineerd geweest door de wild blaffende honden en de roodgejaste ruiters op hun dampende paarden.

‘Waar kom jij vandaan?’

‘Uit Losser...’ begon Jenneke, maar ze werd overstemd door Pepper en Cartouche. De deur ging open. Twee opgeschoten pubers glipten de keuken binnen terwijl ze de blaffende honden behendig achter de deur hielden.

‘Dit zijn Dirk en Philip. Je krijgt ze allebei in de klas.’

De jongens waren allebei lang, pindakaasblond, en droegen spijkerbroeken die eruitzagen alsof ze elk moment van hun billen zouden zakken.

‘Welkom op Boschhuizen, mevrouw,’ zei Dirk, de grootste. ‘Ik had eigenlijk een chillruimte willen inrichten in het koets-huis, maar ja...’ Hij plofte naast zijn moeder op de bank, zijn broer aan de andere kant. Elisabeth sloeg haar armen om de jongens heen en trok ze naar zich toe.

‘Hebt u al eerder lesgegeven?’ vroeg Philip, die zich totaal niet genereerde voor het gebaar van zijn moeder.

‘Vier jaar, aan eerste- en tweedejaars studenten natuurkunde. Nog nooit op een middelbare school.’

‘U ziet er niet uit als een docent,’ zei Philip.

‘Ik ben zeventwintig.’

‘De meesten van onze leraressen zijn moeders,’ zei Dirk.

‘U bent lekker anders. Op het Waterland is iedereen zo netjes.’ Dat was Philip weer.

Jenneke keek naar haar gastvrouw. De moeders hier droegen blijkbaar geen kleurige jurken met opgestikte bloemen.

‘Lesgeven is ideaal met die lange vakanties.’ Elisabeth stak een sigaret op. ‘Heb je er last van als ik rook?’ Ze deed haar ogen dicht terwijl ze de eerste teug uitblies.

‘Natuurlijk niet. Bovendien is dit jouw huis,’ antwoordde Jenneke.

‘Wally haat het dat ik rook. Als hij erbij is, probeer ik me te beheersen.’ Ze nam nog een hijs. ‘Het is zo tragisch voor Dries Mandemakers,’ zuchtte ze. ‘Té tragisch. Twee weken geleden ging hij naar de huisarts omdat hij zich moe voelde. Hij werd meteen doorverwezen naar oncologie in het Zuiderziekenhuis. Bleek dat hij acute leukemie heeft. Ze zijn onmiddellijk begonnen met chemo. De oncoloog is toevallig een vriendje van ons, hij heeft me

verteld dat we er niet op moeten rekenen dat hij snel terugkomt. Als hij al terugkomt. Maar dat heb je niet van mij.’ Ze trok aan haar sigaret en zuchtte weer. Toen pakte ze een sleutelbos van de tafel. Er hing een zilveren stijfbeugel aan. ‘Jongens, ik ga mevrouw Wissink het koetshuis laten zien, maken jullie een rondje met Cartouche en Pepper? Heb je veel bagage, Jenneke?’ Het woord ‘bagage’ sprak ze op z’n Frans uit. ‘Laten we maar met jouw auto gaan, dan hoef je niet te slepen.’

Jenneke ploeterde opnieuw door het grind op het voorterrein.

‘Erg effectief tegen inbrekers,’ legde Elisabeth uit, terwijl ze met haar rijlaars haar peuk onder de kiezels wipte. ‘Je kunt onmogelijk bij het huis komen zonder geluid te maken. Heel prettig.’

Vervelend dat de deftige Elisabeth nu de troep in haar auto zou zien. Jenneke nam zich voor om haar oude bak zo gauw mogelijk uit te mesten, maar haar gastvrouw gaf geen krimp. Blijkbaar was ze wel wat gewend met die moddervolvo’s van haar. Jenneke keerde haar Toyota en parkeerde hem vijfhonderd meter verderop naast het koetshuis. De voorgevel had twee dubbele deuren, zwartgroen geschilderd, net als de deuren van het grote huis.

‘Vroeger stonden hier de koets en de sjees,’ zei Elisabeth. ‘Maar Wally spaart ouwe auto’s. Dus nu is dit zijn garage.’ Ook dit woord sprak ze op zijn Frans uit. ‘Hier opzij is de voordeur van je huisje. Entrez.’

De zitkamer keek uit op het bos. Om de open haard stonden een groene bank en twee leren stoelen. Tegen de muur een mahoniehouten kabinet. En overal geweien, jachtprenten en landschappen met kastelen. Het rook naar houtvuur, vocht en oude gordijnen. In de oud-Hollandse keuken zag Jenneke een roodgeschilderde vitrinekast met glazen ruitjes, vol boerenbont servies, rood-wit geblokte gordijnen en een kleine eethoek met rode stoelen. Ze kon haar geluk niet op.